

дозволить забезпечити більш раціональне використання природних ресурсів та охорону навколишнього середовища навіть у найскладніших умовах. Співпраця між державними органами, міжнародними організаціями та громадянським суспільством є ключовою для досягнення цих цілей.

Список використаної літератури:

1. Wilson Center – Fighting Corruption in Wartime Ukraine
URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/fighting-corruption-wartime-ukraine> Дата звернення (25.05.2024).
2. JURIST – The Impact of Martial Law on Ukrainian Corruption-Prevention Measures
URL: <https://www.jurist.org/features/2022/10/14/explainer-the-impact-of-martial-law-on-ukrainian-corruption-prevention-measures/> Дата звернення (25.05.2024).
3. Алан Зарихта, Мішель Е. Бенедум, Емілі Санчес, Крістер П. Андерссон, Децентралізація та корупція в наданні державних послуг: місцеві інституційні механізми, які можуть допомогти зменшити ризики управління, *Журнал досліджень і теорії державного управління*, том 34, випуск 2, квітень 2024 р., сторінки 238–254, URL: <https://doi.org/10.1093/jopart/muad022>

Мирошниченко

Володимир Вікторович,

аспірант Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Хамініч Світлана Юрївна,

професор кафедри аналітичної
економіки та менеджменту

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ,

доктор економічних наук, професор

**ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

Інформаційні технології (ІТ) відіграють вирішальну роль в системі управління соціально-економічними системами, надаючи значний вплив на ефективність, прозорість і адаптивність управління. Сучасні виклики вимагають від соціальних та економічних структур швидкого реагування на зміни, оптимізації процесів та підвищення рівня взаємодії між різними елементами системи. Основними аспектами впливу інформаційних технологій на управління соціально-економічними системами є:

- оптимізація процесів та підвищення ефективності;

- прозорість та доступність інформації;
- підвищення рівня взаємодії та координації;
- гнучкість та адаптивність;
- соціальні аспекти та інклюзивність;
- економічний розвиток та інновації;
- безпека та захист даних;
- стійкий розвиток та екологічні аспекти;
- трансформація державного управління;
- розвиток розумних міст;
- освіта та професійний розвиток;
- цифрова економіка та підприємництво [1].

Одним із головних завдань інформаційних технологій є автоматизація та оптимізація управлінських процесів. Системи управління, оснащені сучасними ІТ-рішеннями, дозволяють значно скоротити тимчасові та фінансові витрати на виконання рутинних операцій. Наприклад, системи управління ресурсами підприємства (ERP) інтегрують усі основні бізнес-процеси, такі як фінанси, виробництво, продаж та людські ресурси, що дозволяє краще контролювати та оптимізувати їх. Більше того, ІТ-інструменти допомагають у прийнятті обґрунтованих рішень на основі аналізу великих даних (Big Data). Сучасні аналітичні платформи надають керівникам доступ до деталізованої інформації та прогнозів, що сприяє більш точному плануванню та управлінню ризиками.

ІТ суттєво підвищують рівень прозорості та доступності інформації у соціально-економічних системах. Електронні уряди (e-government) та цифрові платформи надають громадянам та бізнесу доступ до державних послуг в онлайн-режимі, що знижує рівень бюрократії та корупції. Громадяни можуть швидко та легко отримувати інформацію про послуги, що подаються, подавати заявки та відстежувати їх статус. Системи управління ланцюжками поставок (SCM) дозволяють відстежувати рух товарів та матеріалів, що збільшує довіру між партнерами та знижує ймовірність шахрайства.

Інформаційні технології значно покращують взаємодію та координацію між різними елементами соціально-економічних систем. Використання платформ для спільної роботи, таких як корпоративні соціальні мережі та месенджери, дозволяє співробітникам та підрозділам швидко обмінюватися інформацією та приймати спільні рішення. Це особливо важливо для великих та розподілених організацій, де координація дій між різними офісами та підрозділами відіграє ключову роль. ІТ сприяють покращенню взаємодії між державою, бізнесом та громадянським суспільством. Онлайн-форуми, опитування та соціальні мережі дозволяють оперативно збирати зворотний зв'язок та враховувати думки всіх зацікавлених сторін під час прийняття рішень.

Сучасні соціально-економічні системи стикаються із зовнішніми умовами, що постійно змінюються, такими як зміни в законодавстві,

економічні кризи або технологічні прориви. Інформаційні технології дозволяють цим системам бути більш гнучкими та адаптивними. Використання хмарних технологій дозволяє швидко масштабувати ІТ-інфраструктуру відповідно до змін, а системи управління на основі штучного інтелекту можуть пропонувати адаптивні рішення у відповідь на мінливі умови.

Інформаційні технології також значно впливають на соціальні аспекти управління. Вони сприяють інклюзивності, забезпечуючи доступ до послуг та інформації всім верствам суспільства, включаючи вразливі групи населення. Цифрові платформи можуть надавати освітні ресурси та медичні послуги людям, які мешкають у віддалених районах, де доступ до таких послуг обмежений. Вони допомагають інтегрувати людей з обмеженими можливостями в економічне та соціальне життя. Технології, такі як програми для синтезу мовлення та екранні зчитувачі, дозволяють людям з обмеженими можливостями ефективно працювати та брати участь у суспільному житті. Це не тільки підвищує якість життя цих людей, а й робить внесок в економічний розвиток за рахунок збільшення кількості активних учасників ринку праці.

Інформаційні технології є рушійною силою економічного розвитку та інновацій. Вони сприяють створенню нових бізнес-моделей та покращенню існуючих продуктів та послуг, а також створенню нових ринків. Цифровізація бізнесу дозволяє компаніям пропонувати персоналізовані послуги, адаптовані під індивідуальні потреби клієнтів, що підвищує рівень задоволеності та лояльності споживачів. Розвиток ІТ-інфраструктури стимулює інвестиції та сприяє створенню нових робочих місць у сфері високих технологій. Крім того, інформаційні технології сприяють глобалізації економіки, дозволяючи компаніям легко виходити на міжнародні ринки та залучати клієнтів у всьому світі. Це створює нові можливості для економічного зростання та розвитку.

Зі зростанням залежності соціально-економічних систем від інформаційних технологій зростає значення безпеки та захисту даних. Кібербезпека стає важливим аспектом управління, оскільки загрози кібератак та витоків даних можуть мати серйозні наслідки для економіки та суспільства. Впровадження сучасних технологій безпеки, таких як шифрування даних, системи виявлення вторгнень та блокчейн, допомагає захищати інформацію та забезпечувати довіру до цифрових систем.

Інформаційні технології відіграють важливу роль у вирішенні екологічних проблем. Системи управління енергоспоживанням, інтелектуальні мережі та рішення для розумних міст (smart cities) дозволяють оптимізувати використання ресурсів та знижувати вплив на довкілля. Аналіз даних та моделювання допомагають прогнозувати та мінімізувати негативні наслідки діяльності людини, сприяючи більш стійкому розвитку.

Інформаційні технології відіграють головну роль у трансформації державного управління. Електронні уряди (e-government) є одним із найбільш яскравих прикладів використання ІТ для поліпшення державних послуг та

взаємодії з громадянами. Впровадження електронних державних послуг дозволяє скоротити час на обробку запитів, зменшити адміністративні бар'єри та підвищити прозорість державного управління. Системи електронного документообігу, електронні архіви та бази даних роблять роботу державних органів більш ефективною та прозорою. Вони спрощують доступ громадян до інформації, забезпечують можливість подання та відстеження заявок у режимі онлайн, а також сприяють взаємодії між різними державними структурами.

Концепція розумних міст є ще одним прикладом того, як інформаційні технології трансформують соціально-економічні системи. Розумні міста використовують ІТ для управління міською інфраструктурою, покращення якості життя громадян. Інтернет речей, великі дані та штучний інтелект дозволяють створювати системи управління трафіком, освітленням, енергоспоживанням та комунальними послугами, які можуть адаптуватися до змін у реальному часі. Це сприяє зниженню витрат, підвищенню ефективності використання ресурсів та покращенню екологічної обстановки у містах.

Інформаційні технології докорінно змінюють сферу освіти та професійного розвитку. Онлайн-курси, дистанційне навчання та платформи для спільного навчання надають доступ до якісної освіти людям у всьому світі. Це особливо важливо для регіонів з обмеженими можливостями доступу до традиційних навчальних закладів. ІТ сприяють безперервному професійному розвитку, надаючи можливості для самоосвіти та підвищення кваліфікації. Платформи для онлайн-навчання надають широкий спектр курсів та програм, які дозволяють людям освоювати нові навички та адаптуватися до швидко мінливих вимог ринку праці [2].

Інформаційні технології стимулюють розвиток цифрової економіки та підприємництва. Електронна комерція, цифрові платформи та стартап-екосистеми створюють нові можливості для бізнесу та інновацій. Інтернет та соціальні мережі дозволяють підприємцям легко просувати свої продукти та послуги, а також знаходити клієнтів у всьому світі. Розвиток фінансових технологій (FinTech) відкриває доступ до нових фінансових інструментів та послуг, спрощуючи процес залучення інвестицій та управління фінансами. Краудфандинг, криптовалюти та блокчейн-технології створюють нові форми взаємодії та фінансових операцій, що сприяє розвитку нових бізнес-моделей та ринків.

Інформаційні технології є ключовим чинником розвитку та трансформації соціально-економічних систем. Їх вплив охоплює всі аспекти життя суспільства, починаючи від державного управління та закінчуючи освітою, бізнесом та повсякденним життям громадян. ІТ сприяють оптимізації процесів, підвищенню прозорості та доступності інформації, покращенню взаємодії та координації, а також гнучкості та адаптивності систем.

Незважаючи на очевидні переваги, впровадження інформаційних технологій в управління соціально-економічними системами стикається із низкою викликів. Однією з головних перешкод є цифрова нерівність, коли

доступ до сучасних технологій та цифрових навичок обмежений для певних груп населення. Це може призвести до посилення соціальної та економічної нерівності.

Іншим важливим викликом є необхідність забезпечення конфіденційності та захисту персональних даних в умовах масового збору та аналізу інформації. Компанії та державні органи повинні дотримуватись суворих стандартів та нормативів для захисту прав громадян та користувачів.

Майбутнє управління соціально-економічними системами багато в чому залежить від успішної інтеграції інформаційних технологій та вирішення супутніх проблем. Тільки так можна забезпечити сталий розвиток, справедливість та інклюзивність, відповідаючи на виклики сучасного світу та задовольняючи потреби майбутніх поколінь.

Таким чином, інформаційні технології відіграють ключову роль в управлінні соціально-економічними системами, забезпечуючи оптимізацію процесів, підвищення прозорості та доступності інформації, покращення взаємодії та координації, а також гнучкість та адаптивність системи. Їх впровадження та розвиток є необхідними умовами для сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності у сучасних умовах. У майбутньому роль ІТ лише зростатиме, відкриваючи нові можливості і ставлячи перед нами нові виклики в галузі управління соціально-економічними системами.

Водночас їхнє впровадження та використання супроводжуються низкою викликів, що потребують комплексного підходу та міжнародного співробітництва. Успішна інтеграція ІТ потребує подолання низки викликів, таких як цифрова нерівність, забезпечення безпеки та конфіденційності даних, а також адаптація нормативно-правової бази до нових реалій. Важливо також враховувати соціальні та етичні аспекти використання інформаційних технологій, щоб забезпечити справедливий та інклюзивний розвиток.

Перспективи використання інформаційних технологій в управлінні соціально-економічними системами безмежні. І їх потенціал тільки зростатиме в міру розвитку технологій. Сучасне суспільство має прагнути максимально ефективно використовувати можливості, що надаються, одночасно вирішуючи проблеми, що виникають, для ефективного забезпечення стійкого розвитку держави.

Перелік використаних джерел:

1. Мирошніченко В.В. Роль інформаційних технологій в управлінні соціально-економічними системами. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної конференції*. м. Полтава, 26 жовтня 2023 р. Полтава, 2023. – С.143 – 145.
2. Мирошніченко В.В., Хамініч С.Ю. Економіка знань в контексті інформаційного суспільства. *Трансформації особистості, суспільства та ринку праці: виклики майбутнього та вплив на освіту : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (20-22 вересня 2023 року, Україна, м. Харків)*. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023.- С. 350-351.